

عنوان مقاله:

حقوق محیط زیست از دیدگاه اسلام با روش نهادگرایی گفتمانی

محل انتشار:

فصلنامه پایداری توسعه و محیط زیست، دوره 3، شماره 4 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

ابراهیم یاقوتی - دانشیار گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (مسوول مکاتبات)

خلاصه مقاله:

گفتمان های حقوقی محیط زیست، درباره ارتباط حقوقی انسان، محیط زیست و قدرت های موجود اجتماعی بحث و گفتگو می کنند. توجه اسلام به تمامی عرصه های حیات انسانی به ویژه محیط زیست، می تواند زمینه بسط حقوق محیط زیست، به ویژه در واکنش به بحران های زیست محیطی را فراهم کند. در این پژوهش از رهیافت جدید نهادگرایی گفتمانی برای مطالعه حقوق محیط زیست از دیدگاه اسلام بهره گرفته شده است که در آن نظریه گفتمانی لاکلا و موفه با نهادگرایی تلفیق و بر اساس رابطه دیالکتیک گفتمان ها به عنوان ذهنیات سطح کلان با واقعیت های عینی جامعه (نهادهای درگیر در محیط زیست) تدوین شده است. در ساختار گفتمان حقوقی اسلام درباره محیط زیست حول نشانه مرکزی «رویکرد خدامحوری به محیط زیست» نظام معنایی متشکل از دال های اصلی «رابطه متقابل انسان با محیط زیست»، «قواعد فقهی حامی محیط زیست»، «نهادهای فقهی دربرگیرنده ملاحظات محیط زیستی» و «احکام و سبک زندگی محیط زیستی اسلام» شکل گرفته است. این گفتمان در بستر ترتیبات نهادی شامل انفال، مشترکات، حسبه و مالکیت قابلیت تحقق و اجرایی شدن دارد. رویکرد نهادگرایی گفتمانی با فراهم آوردن زمینه بسط حقوق اسلامی محیط زیست می تواند الهام بخش تدوین قوانین و نحوه اجرای قوانین زیست محیطی باشد. بی شک هژمونی گفتمان حقوقی اسلام در باب محیط زیست ثمرات زیادی در حمایت و حفاظت از محیط زیست به همراه خواهد داشت.

کلمات کلیدی:

گفتمان، حقوق محیط زیست، نهادگرایی گفتمانی، اسلام، نهاد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1611286>

